

برنجی سنه

شمېرك هر مېشه نشر اولونور

نومرو - ۴۶

۴۱۹

صاحب امتیازی :
شهیندر زاده قلبلی
احمد صلیبی

اداره و تحریر محلی :
جنگال اوغلی جاده سنده دائرة مخصوصه در .
مخابرات صاحب امتیاز ایله جریان ایملیدر .
نسخه سی هر یرده یکرمی بازه در .

۱ ربیع الاول ۳۲۹

وَلَا تَجْعَلُوا دِينَكُمْ تِجَارَةً ذَلِكُمْ فَسَادٌ فِيمَا تَرَكْتُمْ

شرائط اشتراك :
سنه لکی ۳۰، آلتی آیلنی
۲۰ فرورسدر

مالات اجنبیه ایچون :
سنه لکی ۱۰، آلتی آیلنی ۶ فراتقدر. اعلانات ایچون
اداره ماموری محمد زهی بکه مراجعت ایدیلیر .

۲ مارت افرنجی ۱۹۱۱

۱۷ شباط ۱۳۲۶

خطبه روز

تمثیلرہ رسالہ

الشریف صالح الحسینی الترنسی

(مابعد)

الاستطاعته نعم يوجد بعض الافراد الجهلاء الفاسقون او المارقون يوجد بعض الظلمة المتقلبة عليهم شهورهم ومطامعهم الشخصية الامرا الذي لا تخلو منه امته ولا بلاد بل ربما يقال ولا قريته فهل يسوغ لنا شرعا او عقلا وحكمته ان نحمل وزرهم للامته قاطبة المودودة بالملايين والله جل قدرته يقول (ولا تزر وازرة وزر اخرى) ثم نقول هل منعا بسبب هذه الافراد المتجرفة من صلاتنا هل منعا من جماعاتنا وجعنا هل منعا من زكائنا هل منعا من صومنا وحجنا واشهارنا لكلمته جامعنا هل افسدت انكحنا هل اتهمت موارثنا هل الزنا على الحنا والفسوق وترك الدين منا كلامهم الف كلاب الامر بالعكس من ذلك فان الشعائر محفوفة والقائم بها والمحافظة عليها معزز مكرم من البر والفاجر ثم نقول هل يعد ما نأخذ الدولة من الضرائب منكم لسد الثغور وبناء الاسطول واعداد المعونات وسد الهجمات وتأمين الطرقات وتنظيم الشؤون والذب عن حورتكم وحوزتها وصون بيضة الاسلام من الاخات ظلما وهو امر يقتضيه الشرع والعقل والعمران والامم المتمدنة تكلفها دولها اضاف ماتكلفتها دولتنا وكلهم لا يحركون بذلك حراكا بل يعطونه عن طيب نفس لعلهم بواجب وطنهم وملتهم ولمر قهم لقيمتهم يحيطهم وبعد نظرهم في عواقب الامور ثم نقول هل سدت طرق طلب الشريعة ورفع الظلم ولم يبق الا الشهاد السيف والله يقول (ادع الى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتي هي احسن) ثم نقول هل اباح لنا الشرع والعقل والسياسة والحجة والرافة بالاسلام والمحافظة على دينه وناموسه وحرمة وذراريها انا بسبب ظلم مأمور جاهل اوفقه او كفره نحمل المسلمين على شق عصا الطاعة وتمرضا لفسك الدماء وتلف الارواح والاموال ويتم الصيان وترميل النساء وهلاك الميراث والنسل وتمريض الدولة الى المشا كل وتمريض انفسكم الى لتقام العد وهل ما ارتكبتموه اخف الضررين الواجب ارتكابه شرعا وعقلا هل ما ارتكبتموه هو طريق الامر بالمعروف والنهي عن المنكر المشروط باجتماع الاديان والعقلاء ان لا يكون بطريقته يؤدي الى ماهو او ختم من الحال الحاضر اني اكل جواب ذلك لدينكم وامانتكم وحكمتكم الى العالم الاسلامي المعرض للاضمحلال بامثال هذا الحركات بين اخوانه اخواننا الاعزاء في دين الله اتوسل عليكم بالله وبرسوله وبدين الله وبكتاب الله وبوجدانكم الطاهران تقبضوا او تفيقوا من غفلتكم ولا تطغوا قلوبكم وقلوب اخوانكم المسلمين في مشارق الارض ومغاربها يا ايديكم اخواننا

وجسامتي وله درس عقول واذهان اوليور سبحان من تحيرت في آثار صنعه العقول .

قل انكم لتكفرون بالذي خلق الارض في يومين وتجعلون له اندادا ذلك رب العالمين وجعل فيها رواسي من فوقها وبارك فيها وقدر فيها اقواتها في اربعة ايام سواء للسائلين ثم استوى الى السماء وهي دخان فقال لها وللارض انبيا طوعا او كرها قلنا آتينا طائعين فقضا هن سبع سموات في يومين واوحى في كل سماء امرها وزينا السماء الدنيا بمصابيح وحفظا ذلك تقدير العزيز العليم (بوآيت جليلة رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضر تلريته خطابا امر وفرماني متضمندر)

(منطوق منيف)

لازم كلنره تبليغ ايله كه ارضي ايكي كونده خلق ويجاد ايدن قادر مطلق الوهيدة وحدانيتي تصديق ايتيويده انداد وشركا تجويز واعتقادي ايلورسكز بوقدرت كامله مالكي ، بتون عوالم ممكناتي درجه كاله ايصال ايدن رب العالمين در وينه اول قادر علي الاطلاق درت كون ظرفنده ارضك جانب علوي سنده ثابت ومستقر جبال عاليه بي احداث ايله بالعموم طالين ومحتاجينه صورت متساويه ده شامل وواصل اولمق اوزره ارضده قوه ناميه فيض وبركاتي تزييد وانما وسكانك مدار تيشلري اولان اسباب واقواني كاملا مقدر ومهيا ايتدي .

ارض ايله تلمات ارضك ايجاد واكالندن صوكره كره دخاينه دن عبارت اولان سما جانينه توجيه اراده خلق وتكوين ايله اجزاي غير ملتصقه حالده بولان سما وساحة وجوده هنوز رسیده اولان ارضه خطابا صورت تقدير وتكوينكز حقهده تلقى ايدم جككز اراده الهيمه بالا اختيار ويا بالاضطرار اطاعت واتياده شتاب ايدكز ديه امر وفرمان بيوردي .

سما وارض ، دعوت واقعه ايجابته حكم اراده ربانيه بالطوع والرضا انقياد وامثاله شتابان اولدق لري عرض ايلديلرده بونلردن ساواني ايكي كون ايجنده يدي عدد طبقه تقسيم ايله صور تبديلات نظام وهر رساده اوسانك تكوين وحدونه متعلق افعال ووظائفي وحى والهيام ايلدي .

ودخي سماء دنيايي ، وسائط تنويريه واسرار ملكوتي شياطينك اخذ واختلاسندن راي محافظه وسائل زجرية اولمق ايجون قاديل نجوم ايله تزيين ايلديك . مراباي مكنونده ظهور وتجليسي ذكر وتعداد اولتان آثار بديمه قدرت قاهره وعلم محيط وبني نياه ايله متصف اولان برآلهي مثل ونظيرك تقدير بهين وحدانيت براهين الوهيت اختصاصيدر .

(استشهاد وايضاح)

(خلق الارض في يومين) بوآيت كريمه مذكور اولان خلق تعميري صرف عدمدن ايجاد واحداث مناسني مفيد اولمايوب تقديري يعني كره ارضك احوال مابعدی وار

ربط ايدلماشدي . ابواب عدالت ، اصحاب مصالحه هر زمان مكشود بولونوردی .

جناب امام مشكيلي ، بالذات استماع ايدروايجاب ايدن حكمي بالذات اعطا ايدردی .

بالاده قيدايتديكمز حديث شريف مألندن دخي اكلاشيله جني وجهله ، اجراي قضاذه كي قدرت وملكسي ، حضرت شارع طرفندن ده تقدير وشنا ايدلشردی . حقوق اداريه تعلق ايدن مجلس عمومي ولايت ، اصولك دخي موجديدر .

مقام خلافتي درعهده ايتديكي وقت . مصر واليسي ، مالك ابن الحرثه ، كوندردكي نامه ، بوكون حتى يارين بيله مصالح ناسك تسويه سنده بررهان مفيد اوله بيله حك ماهيمده اولديني كجي قيمتدار بروثقه حقوقيه اولمق حيثيله ده متسين حقوق ايجون آريجه حائر اهميتدر .

اسباب مسروديه مني ، اصله دسترس اولديم بر اثر معتبدن عينا اقتباس ايله بوميانده قيدود كريني نسب ايتدم .

« يامالك ! سكا برنجي امرم ، شريعت مطهره ، احكامنه اتباع وهواي نغدن مقتدر اولدينك »
« مرتبه تباعد وامتناع ايله . سندن اول كان »
« واليرك اويفونسزلردن صادر اولان سؤا فعال »
« شمدی سكا وخلقته ناصل قاكورينورسه سندن دخي »
« اوله افعال ظهور ايتديكي حالده دوچار طمن »
« مذمت اوله جفني دوشونوب اكا كوره حركت »
« وخلق ارمه سنده كرجيل تحصيله غيرت ايتكلكك »
« لازم كلور »

« اوراده اولان رعايا ، دين قرداشلرك ايله اهل »
« ذمتدن عبارت واهل ذمت دخي خلقته سنك »
« كي ذی فراست اولديشندن حفظ ورعايتلري »
« واجبه ذمت اسلاميتدر . رعايايضا برسیدن »
« ناشي يا قصد ويا خطاء برجرم وكناه ايدم بيلور »
« اولوقت لائق اولان بسط بحاري عفو واحساندر »
« يامالك ! سن اونلردن بوجه اولدينك كي سني »
« اورايه والي ايدن سندن والله جمله مزدن بويوكدر »
« صاقين نفسي انك غضبه مظهر دوشورمه »

[صوكي وار]

۱۰۴

قرآنه وعلم هیت

(مابعد)

جهت تحتايينده صودن بشقه مكنون مادی موجود اولاديني بيان واعلامي تضمن ايتمشدر (وجعلنا من الماء كل شيء حي) نظم جليلي موجب مذكور كره عظيمه مائيه نك بالآخره كافة اجسام علويه وسفليه نك مائه خلق وتكويني اولديني اكلاشيلور كه درجه وسعت

واخرويه فکری ناصل یکتسعد اولونیورسه ، دنیا وعقباده اولهجه عین مکان عد اولونیورسی . مقبره لره بر اقلان ماکولات واشیا ، ارواح امواتک یته بودیاده ساکن اولدیفنه اینانیدیفنی کوستری . بوفکر یاواش یاواش تعدیلات کورمه باشلادی . ارواح امواتک یته بودیاده اقامتی قبول ایدلکه برابر طاغلق وهجرا برلری ترجیح ایتدکلی فرض ایدیلدی . بوسیلله فرض اولارق طاغ ایتدکلی ترجیح اولوندی . انسان ابتدائی ، آغاج ته پهلرندن سوکرا مغازه لره اقامته باشلامشدی . مغاره لر طاغ یاماجیلرله کائن اولدیفندن ترجیحاً مدفن اتحاد ایدلکه باشلامش و قاراللق و تحت الارض بر عالم آخرت ، فکری مغازه لردن آیتمشدر .

دها سوکرلری بودیا ایله عقیبا آراسنده اوزون مسافه لر اولدیفنی فکری میدان آیتمشدر . بوفکرلر ، مهاجرت و رؤیا حالتلرندن پیدا اولمشدر . بر وحشی ، مستقبل بر حیات کیرمک اوزره کیده چکی بری ، دها موافق بر سکنا بولوق املیه دولاشه دولاشه یادیغنی سیاحت و مهاجرت ایله مقایسه ایدمک تخمین ایتمشدر . رؤیاسنده کوردیکی ودولاشدیفنی برلری ده ، مؤخرأ کیده چکی عالم عقیبا دیه قبول ایله مشدر .

جنت وجهنم فکری ده مهاجرت انضمام ایدن فتوحات وغالبتلردن آیتمشدر . غلبه ایدنلر حاکم وعسکر ، مغلوب اولانلر اسیر و ذلیل اولوردی . اوبر دنیاده دخی بویکی نوع خلقه عین مکان وعین معیشت مناسب کوریه مدیکندن حاکم وغالب ایچون کوزل برلر ، مغلوب واسیرلر ایچون عادی برلر تصور ایدلمشدر . سیاحت و مهاجرتلره کیلن نهرلره عقیبا فکری بری بسله مشدر ، مثلاً عقیبا بر سیاحت نهریه ایله وصول کبی . عقیبانک ، تحت الارض برلر اولاجنی فکری ، موتالرک مغازه لره دفتندن نشأت ایتدیکنی سوله مشدک . لکن ابتدائی انسانلرک مجموعی بوفکرده نبات ایتیه رک برطاقلری ده عالم آخرته یوکسکلرده ، کولکرده اولدیفنی قبول ایتمشدر . بوفکرک تکاملی ده ، رؤسا ومعبراتک مغازه اولمایان برلره یاماجیلرله ، ته پهلرله ونهایت الک صاب و یوکسک برلره دفته باشلاماسندن نشأت ایتمشدر . انسان ابتدائی به کوره سا ، برماوی قبه اولوب یوکسک طاغلق ته پهلرینه استقادات برلره رک عادتاً اصیلش ایدی . موتالرک طاغ ته پهلرینه دفتی اوزره بری ، اورالردن مادی قبه قدر کیده بیله چکلی و بویلهجه کولکری مسکن اتخاذ ایله چکلی فکری حاصل اولمشدر .

دار آخرت اولارق سا قبول ایدلکدن سوکرا عقیبا بر دور فکری مجهولیه کیرمشدر : بوجبهولیت ، شعر و فلسفه نک دوره اولای تکاملنه قدرتمادی ایتش واوندن سوکرا کولکر حقیقه بیک دورلو افکار پیدا اولمشدر .

[صوکی وار]

فلسفه عصر علم اجتماعیات

صیات ایدیه فکری

وفات ایدنلر ، دیریلر ، کبی ، برلر ، ایچلر و آولانلرلر . شوقدرکه بویکی ایشلرده دیریلدن ده فضلنه سی یاپارلر . ایشته بوسیه مبنی درکه اوللره اشیا واسلحه دن ، ماعدا رفیق ومصاحب لزومنه حکم ایدلشدر که اوله کثرتله جریان ایدن وحالابعض محالدره ایتکده بولونان « اوللر ایچون آدم ذبحی » بوحکمک ایجاب ایتدندر .

بوفکرک براز ده تکامل ایتدیک قبال وحشیه نزدنده « رؤسا هنوز حالت زنده ایکن برطاق اسیرلر ذبح اولونور . بوندن مقصد ایسه ، اسیرلرک ، کیدیله چک بره ده اوله کیدوب ایتدیلرینه اوتهری حاضر ایتلریدر . اولومدن سوکرا یته یا شاناجنه یعنی حیات ایدیه به اعتقاد ، انسان ابتدائی ده اودرجه قوتلی درکه جوق دفعه اسیرلر ، اولن ایتدیلری ایچون ذبح ایدلکی کال نمونیتله قبول ایتدکدن ماعدا وقت اعدامی صبر سز لقله بکلرلر .

آمریقا وحشیلرندن « شیشا » قیله سنده ، متوفی نک کوله لرله اک سودیکی زوجهلری برابرجه و دیری دیری دفن اولونورلردی وغیر ایدن اولارق اوللر ، ایتدیلرله دفن ایدیلرندن نمون ایدیلر .

انسان ابتدائی نک تلقیاته کوره اوبر دنیاده کی مراتب اجتماعیه ، بو دنیاده کی نک عینی در . اوراده دخی حاکم و محکوملر ، مافوق ومادونلر وار . بعض متفکرلر بو افکارک اقوام متکامله اعتقاد ایتدنه دخی بر شکل متکامله بولوندیفنه قائلدرلر ، مثلاً سهای موسویت واوراده کی مراتب ، مافوق ومادون فکری لرینک بر شکل متکاملی در .

هرایکی حیاتک آراسنده تصور ایدیلن مناسب و امتوزیت ، خرسیتانلق ده دخی کورولمکده در . اولولر ایچود عالمک و اولولردن مدد بکله مک ایکی حیات آراسنده تصور اولونان متوازیت فکری نک نتیجه لرندندر . ایکنجی حیات فکری تکامل ایده ایده ، انسان ابتدائی ده کی شکلندن بویکون متمدن انسانلرک عقیده سنده موجود شکله کیرمشدر . ابتدائی وحشیلرله حیات حاضره ومستقبله آراسنده هیچ بر فرق ماهیت تصور ایدیلرکن مدیلر بوحیاتی ، ایجلته ایجلته نهایت بر طرز زوحانی به صوقشدرلر ، بر حالده که حیات آخرت ، حیات دنیانک ضد کاملی شکلی آیتمشدر .

باشف بریا ، عقیبا

فکری

عقیبا فکری لرینک تاریخچه بکاملی تدقیق ایدیلرسه ایکنجی حیات فکری قیلندن احوالات ایله میانه کلیدی آکلاشیلر . ابتدای امرده حیات دنیویه

ان دولتا العلیته و امتیالعیانیته هی الباقیه من الاسلام وهی بمنایته القلب منه وكل اخوانکم المغلوبون علی امرهم للعد وینظرون الیهیم ویلقون کل آمالهم علیهم وان العدو ما جز الاجهار النافی علی دینهم وادماجهم فی اسفل طبقته منه الاخون واحترامالکم معاشر العناییه ودار الخلافه وهاهو کلا رای ضعیفا فیکم واشتغالا بداخلکم اتخذ ذلک فرصته واسرع فی القضاء علی اخوانکم تعساء الحظ من جهته وبادر الی نقصکم من اطرافکم واحکام التداخل فی شئونکم والسعی وراما لتمكن من البقیته الباقیه ضکم اخواننا لاتفتروا بکثرة عدوکم فلسفه یا کثر من الهند لاتفتروا بملوماتکم فلسفه یا کثر معلومات من مصر لاتفتروا بایاسکم وشجاعتکم ووعرة بلادکم وتمسککم بدینکم فلسفه باشد من الجزائر وتونس ومراکش اخواننا ان القسمه النهایته قد تمت وانکم فی حصته اردہ خلق الله وواحد خلق الله واقهر خلق الله وایخت خلق الله وحوادث الحدیده تنبیکم عن من هو متفخر للوثوب علیکم واذانکم منکم لا قدر الله سیمزق احشاءکم وبعث بدینکم ویهنک عرضکم وحریمکم ویمحیکم حفظکم الله والمسلمین من کل سوء نعم ان کتم قلوبکم عن دار الخلافه سوء من حیث الدین او من حیث الساسة باخبار مدسوس وامنشوش صاحب اغراض شخصیه او جاهل فعلیکم بالثبوت والعمل بقول الله تعالی یا ایها الذین آمنوا ان جائکم فاسق نبأ فقیبوا ان تصیبوا اقوما بجهالته فصبوا علی ما فعلنم نادمین واعلموا ان الغلط فی مثل هذا الباب لیس بالسهل وهاهی مبعوثکم یخبرکم بالحقیقه وتبلغکم ما قصدون من الحقوق المشروعه المطبوعه علی الزمان فلتکونوا اخواننا الاعزاء عاملین بقول الله تعالی (یا ایها الذین آمنوا ادخلوا فی السلم کافه ولا تتبعوا خطوات الشیطان ان لکم عدو مبین فان زالتم من بعدما جائتکم البیانات فاعلموا ان الله عزیز حکیم ولکن یدأ واحده لجمع کله الاسلام علی دار الخلافه ورفع الغش منهم وارشادهم بالحکمه امرهم ومأمورهم عالمهم وجاهلهم ولترک هذا الشقاق ولذجع الی خدمه جامعه الاسلام الیهی فی الحقیقه دار الخلافه متمسکین بدینا طالبین حقوقنا بالاوجه المشروعه آمرین بالمعروف ناهین عن المنکر بالحکمه ذلک هو طریق النجاح والفلاح لکم وللایسلام قاطبه والسلام الاتم من اخ شقوق مفتت الکبد علی الاسلام وما خل به مجرب فی نفسه مشاهد بعینه ولله فینا وفیکم علم غیب وهویهدی من یشاء الی صراط مستقیم

حرره فقیر به صالح الشریف الحسنى التونسی المدرس بجامع بازید

رجا وتشکر

واقع اولان رجامنک سمع مروته آلتدیفنی برخیلی بدلاتک ورویدله تحقق ایتدی . هنوز تأدیاته بولونمایان سائر مشترکین کرامتکده ظهور مروت وانصافلرینه منتظرلر .

باندرمهده شرف الدین بک ایتدی - لطفأ آدره سکنزی بیلدیرکنز .